VERSLAG VAN DE SESSIE VAN DE RAAD DER GEMEENTE HAARLEMMERMEER OP DONDERDAG 5 JUNI 2025

Onderwerp: RV Conceptkadernota warmtetransitie 2.0 en participatieproces richting het Warmteprogramma (12115751)

Voorzitter: dhr. J.J. Schaap

De leden: mw. B.M. Antolini, dhr. S.J. Bier, dhr. T.M. Blom, mw. M.R. Hogervorst, mw. J.M. Hup, mw. R.F. Hussain, dhr. C.L. Klaassen, mw. W.T. Linthorst, dhr. K. Sulmann, dhr. D.P.F. Zuyderwijk (vanaf 19.06 uur)

Griffier: mw. V. Bauer

Portefeuillehouder: mw. C.F.M. van der Meij

Insprekers: Geen

De VOORZITTER: Dames en heren, met enige vertraging, 19.05 uur, gaan wij beginnen. De stream doet het nog niet maar alles wordt opgenomen en wordt dan later alsnog online gezet zodat wie dat wil het kan terugkijken. Dan wil ik u allen… Mevrouw Hussain.

Mevrouw HUSSAIN: Mijn collega van GroenLinks is nog even afwezig. Kunnen we misschien twee minuten wachten?

De VOORZITTER: Ik stel voor dat we gewoon gaan beginnen. Ik heb hem gezien en ik weet dat hij er is. Hij staat op de aanwezigheidslijst, hij kan straks binnenlopen en zich aanmelden om het woord te voeren, dat moet ook gebeuren. Goed, dan wil ik u allen van harte… Ah, daar is hij al, welkom mijnheer Zuyderwijk. Van harte welkom bij de sessie over de conceptkadernota warmtetransitie 2.0 in het participatieproces richting het Warmteprogramma. De gemeente Haarlemmermeer wil dat alle gebouwen in 2050 goed geïsoleerd zijn en duurzame energie gebruiken. Daarom komt er een nieuw Warmteprogramma als opvolger van de eerste warmtetransitienota. Er hebben zich geen insprekers voor dit sessiedebat aangemeld en ik wil starten met de eerste termijn waarvoor u allen spreektijd hebt en ter afronding van de eerste termijn zal het college op de gestelde vragen reageren. Technische vragen behoren niet tot de mogelijkheid en interrupties kunnen uiteraard, maar zowel de interruptie als de reactie gaat af van de spreektijd van degene die de interruptie doet. Dan is mijn vraag wie wil beginnen. Mevrouw Linthorst van de VVD, mijnheer Zuyderwijk, mijnheer Sulmann, mijnheer Klaassen, mijnheer Blom en de rest ga ik noteren. Mevrouw Linthorst, aan u het woord.

Mevrouw LINTHORST: Bedankt voorzitter. We zijn als gemeente, als provincie en landelijk met iets groots bezig. Het is belangrijk om energieonafhankelijk te zijn en voor duurzame energiebronnen te kiezen. Dat is onder andere essentieel door de geopolitieke spanningen en de zorgen rond de veiligheid, die verantwoordelijkheid nemen we vandaag. Vanuit de VVD Haarlemmermeer zes essentiële aanvullingen om het realistisch te maken. Allereerst over de landelijke regels en dan specifiek de aanwijsbevoegdheid en de regierol. De aanwijsbevoegdheid. Er wordt gevraagd of we 'ja' tegen de aanwijsbevoegdheid zeggen en op dit moment lijkt de wet op 1 mei 2026 in werking te treden en dan ook nog niet eens direct de aanwijsbevoegdheid. Uiteraard volgen de landelijke regels en dit nu toezeggen is vroeg, maar toch wil ik wel een aanzet doen. Als er een landelijk akkoord is dan geven we

hier akkoord op als we dit te zijner tijd per dorp of wijk in stemming brengen. Portefeuillehouder, ik ben benieuwd of het ook zo werkt, dat dit dan nog ter stemming komt of dat het volledig een collegebevoegdheid is. Ten tweede is daarin dan ook draagvlak verankerd als in: als er 75% draagvlak is, ik noem maar een percentage, is het dan oké om een aanwijsbevoegdheid in te stellen? Dat is eigenlijk mijn vraag over die aanwijsbevoegdheid. Ten tweede de regierol. Die wordt natuurlijk gebruikt in de Wcw, de Wet collectieve warmte. Het is nog niet bekend of dit door de huidige Tweede en Eerste Kamer gaat, ik schreef dit afgelopen weekend en het is er niet beter op geworden, en al besluiten om dit in te zetten is niet realistisch. Stel dat de huidige Wcw akkoord is, ik begrijp dat de gemeente dan bepaalde zaken in gang moet zetten. Er wordt sterk benoemd dat het zonder gemeentelijke regie niet lukt, maar wat die regie dan is… Dan zit je wel een beetje in mijn allergie want we raden gewoon aan dat je dat samen doet, zie ook het tweede punt bij dat kader. Het belonen van initiatieven, mensen moeten de vrijheid hebben om er zelf invulling aan te geven en we blijven er uiteraard ook op focussen dat het technisch veilig is. Twee dingen die met die landelijke onzekerheid hebben te maken. Dat maakt dan ook dat ik… Over het Warmteprogramma. Het vaststellen van het Warmteprogramma is een collegebevoegdheid, dat lezen we in die conceptkadernota en dat is voor de VVD met deze twee onzekerheden niet akkoord. We willen dat ook het Warmteprogramma langs de raad gaat en dat we jaarlijks in de stand van zaken worden meegenomen. Het is een grote verantwoordelijkheid en door die juist ook bij ons te leggen en niet alleen via de participatie wordt het ook van ons, ook na de kadernota. We kunnen op verschillende manieren bijdragen aan de haalbaarheid en de betaalbaarheid. Ik spreek hier graag ook met de anderen in de tweede termijn over; hoe jullie daarnaar kijken. Draagvlak is essentieel om verandering te kunnen bewerkstelligen, dus begin snel met het uitbreiden van de huidige website. Ook als het nog niet duidelijk is, is dat een antwoord en informatie waarmee je als inwoner en andere belanghebbende iets mee kun , zo bied je ruimte voor die initiatieven. Hier merk je ook een rol voor dat informeren, hoe je kunt verduurzamen. Het Energieloket heeft nog niet zijn vruchten afgeworpen. Zonder er een Energieloket-debat van te maken, is het essentieel voor het succes van het programma dat het begrijpelijke informatie voor iedereen is om ook stappen te kunnen zetten in bijvoorbeeld het isoleren. Financierbaarheid. Neem altijd de financierbaarheid en de risico's bij elk project als randvoorwaarde mee. Er wordt wel over betaalbaarheid gesproken, maar als niemand de financiën voor elkaar krijgt om bijvoorbeeld een warmtekavel op zich te nemen, wordt het luchtfietserij. Als laatste haalbaar en betaalbaar. De financiële middelen komen voor het grootste gedeelte van het rijk en als ik dan 'grootste gedeelte' hoor, welk budget verwacht de portefeuillehouder dan lokaal uit te geven? Er staat ook dat we geen vermeldenswaardige risico's lopen. Als wij niet over de invulling daarna van het Warmteprogramma gaan, is dat dan wel echt zo en welk financieel risico lopen de woningeigenaren? Ik zie een en ander staan voor de lage inkomens, maar natuurlijk willen we het voor iedereen betaalbaar houden, ook voor de modale inkomens. Hoe ziet de portefeuillehouder dit? We willen het Warmteprogramma en de aanwijsbevoegdheid dus tussendoor langs de raad laten gaan. De financierbaarheid is een essentiële toevoeging om in de kadernota als pijler vast te houden. We gaan voor iets groots, zie het als de drooglegging van onze polder. De portefeuillehouder wil tempo, VVD Haarlemmermeer houdt van aanpakken en doorpakken en voegt met realisme betaalbaarheid en haalbaarheid voor iedereen toe.

De VOORZITTER: Dank u wel voor de bijdrage. We gaan naar de heer Zuyderwijk van GroenLinks.

De heer ZUYDERWIJK: Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: Ik heb begrepen dat de stream inmiddels live is. Dit als mededeling. Gaat u verder, aan u het woord.

De heer ZUYDERWIJK: Ja, dank u wel. Ik wil stilstaan bij het doel waarom we dit allemaal doen. We voeren de warmtetransitie niet uit vanwege een beleidsproces, maar we doen dit om een leefbare gemeente te hebben, voor onszelf en voor volgende generaties. Als we kijken naar de cijfers die in dit stuk staan dan zien we dat het niet goed gaat, de CO_2-uitstoot is sinds 1990 met slechts 14% gedaald terwijl dat in 2030 55% moet zijn. In 2030 willen we ook 20% minder aardgasaansluitingen, maar dit is nu 0,75%. We willen dat er geen woningen meer met het energielabel E, F of G zijn en dit zijn er nu nog 2800. In 2050 willen we het energieverbruik hebben gehalveerd, dat is nu gestegen. In het voorliggende beleidsstuk wordt uiteengezet hoe dit proces eruitziet en hoewel we erkennen dat dit proces er misschien goed uitziet en logisch is opgebouwd, missen we wel echt het tempo. Het Warmteprogramma wordt pas eind 2026 definitief gemaakt en dat betekent dat de uitvoering pas in 2027 is. Dat betekent dat je maar drie jaar hebt om de inhaalslag te maken. Dit is simpelweg te laat. Daarom pleiten we ervoor om niet pas in 2027 te starten, maar nu al stappen te zetten, investeer in onze woningcorporaties, ondersteun inwoners die in armoede leven en die willen verduurzamen en ga nu al proactief in gesprek met de bewoners, bedrijven en verenigingen om samen initiatieven te starten want alleen op die manier kunnen wij een leefbare gemeente voor de volgende generaties hebben. Tot slot willen we daarom ook vragen wat dit college gaat doen om de klimaatdoelen wel te halen, want die zullen naar onze mening niet worden gehaald, en welke aanvullende maatregelen gaat dit college nemen? Dank u wel.

De VOORZITTER: Ik dank u ook, voor uw bijdrage. Dan gaan we nu naar uw buurman, de heer Sulmann van GEZOND Haarlemmermeer.

De heer SULMANN: Ja dank u wel voorzitter. De warmtetransitie. We zullen onze huizen en bedrijfspanden anders moeten gaan verwarmen, maar eigenlijk geldt dat ook voor verkoelen. Helaas wordt koelen in de zomer is net zo belangrijk als verwarmen in de winter. Maar goed, de warmtetransitie. Vanavond is de vraag aan ons als raad om de kadernota warmtetransitie 2.0 vast te stellen. Het derde kader dat wordt genoemd, is haalbaar en betaalbaar, dat is een van de vier kaders. Op zich begrijpelijk maar wij zien dit kader eigenlijk als bovenliggend vereiste. Het succes van de warmtetransitie hangt volledig af van de betaalbaarheid voor onze inwoners. Participatie nadat de kadernota is vastgesteld, heeft weinig zin als aan de belangrijkste voorwaarde niet wordt voldaan en dat is betaalbaarheid. Dan blijkt dat de betaalbaarheid vooral vanuit het rijk komt, de gemeente heeft hier beperkt invloed op. Prima kaders dus maar wat ons betreft zijn het drie kaders met één bovenliggend vereiste en startpunt en dat is de betaalbaarheid voor onze inwoners. De basis van het succes van de warmtetransitie ligt nu eenmaal in die betaalbaarheid. Verder viel ons de beperkte aandacht voor het tekort aan technisch personeel op. Dat is nu al een heel groot probleem, bijna alle bouw- en installatiebedrijven kampen met grote personeelstekorten en afgaande op de instroom naar vmbo en mbo gaan we dat de komende jaren niet inlopen. Helaas heerst bij veel ouders nog steeds de drang naar een havo- en natuurlijk nog liever een vwo-advies voor hun prinsjes en prinsesjes, maar een tipje vanuit ons: stuur je kind vooral naar een praktische school, technisch personeel heeft letterlijk goud in handen. Hetzelfde geldt eigenlijk voor de netcongestie, de beperkingen van ons elektriciteitsnet zoals we die nu al ervaren. Ook hiervoor is geen directe oplossing, zeker niet als wij ook datacenters ruimte blijven bieden. We zullen hier dan ook echte keuzes in moeten maken, niet alles kan. Wij roepen dit college dan ook op om echte keuzes te maken. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Sulmann. Ik kreeg een briefje onder mijn neus geschoven met de teleurstellende mededeling dat de stream toch nog niet online is, dus u wordt nog steeds opgenomen. Dan gaan we naar de heer Blom van het CDA, aan u het woord.

De heer BLOM: Dat is toch ook wat, nu word ik niet opgenomen, word ik wel opgenomen. Ja voorzitter, na het lezen van de conceptkadernota Warmtetransitie kunnen wij instemmen met de ingeslagen weg

die wij als gemeente gaan. De doelstelling is duidelijk, in 2050 geen aardgasgebruik meer, een CO_2-neutraal energiesysteem en het energiegebruik gehalveerd, zoals ik al eerder heb gehoord. Dat lijkt haalbaar omdat we nog 25 jaar hebben, maar de doelstelling voor 2030 wordt een stuk spannender, 20% minder aardgasaansluitingen, 55% CO_2-reductie ten opzichte van 1990 en geen huizen meer met een E, F of G-label. Uit de tabel op pagina 4 van dit raadsvoorstel blijkt dat reeds ingeslagen weg niet tot de doelstelling van 2030 gaat leiden. Zetten wij genoeg stappen of is de groei van het aantal woningen en de plus op de economische activiteiten dé grote belemmering om de doelstelling te halen? De kadernota beschrijft uitgebreid de ontwikkelingen en de mogelijkheden bij de warmtetransitie sinds de vorige nota uit 2020. U zult begrijpen dat in deze nota wordt voldaan aan de verplichting van rijkswege om uiteindelijk tot een Warmteprogramma te komen, maar praktisch schieten we hier weinig mee op. We verwachten daarom in het Warmteprogramma dus wel de oplossing om tot vervulling van de doelstelling te komen. Kortom, hoe krijgen we onze inwoners en ondernemers zover om te zorgen dat wij het klimaat de aandacht geven die het verdient en als het aan ons ligt het liefst zonder de aanwijsbevoegdheden. We willen niemand teleurstellen, maar wel aangeven dat het jaar 2030 met rasse schreden dichterbij komt. We verliezen tijd en die tijd hebben we eigenlijk gewoonweg niet. Voorzitter, tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel voor uw bijdrage. Dan gaan we naar uw buurvrouw, mevrouw Hup van de ChristenUnie-SGP.

Mevrouw HUP: Dank u voorzitter. Wij kunnen er niet omheen, het klimaatverdrag en de bijkomende opgave voor ons als lokale overheid hangen in onze nek. We staan voor grote uitdagingen op het gebied van de energietransitie, helemaal met de lokale verkiezingen in aantocht. Deze kadernota is wat onze fractie betreft een solide basis om het Warmteprogramma vorm te geven, maar we vragen ons wel op voorhand af of ook alle bijkomende risico's die hierbij tot stand kunnen komen ook goed zullen worden afgewogen. Met andere woorden, wegen de kosten wel tegen de baten op? Wij verwachten namelijk dat de te verwachten scenario's, wat kan wel en wat kan niet, in een bestaand dorp met verouderde infrastructuur mogelijk problematiek met zich meebrengt. De technische haalbaarheid is voor onze fractie echt een zorg en ook de financiële opgave die er dan bij komt kijken. Deze warmtetransitieopgave kan dan echt in het geding komen. We begrijpen dat we als gemeente stappen moeten gaan zetten en dat de raad het mandaat moet geven om verder te komen, maar we hebben nu wel begrepen dat naar aanleiding van het raadsvoorstel nu voorligt dat wij als raad niet meer zullen worden meegenomen in de besluitvorming over bijvoorbeeld bepaalde scenario's in bepaalde dorpen. Ik mis hierin persoonlijk toch een beetje de regie van de raad. Kan dat niet anders is mijn vraag aan het college voorzitter. We moeten de komende jaren bezuinigen, echter, wij voorzien misschien een ophoping van het budget voor deze nieuwe plannen. Hoe gaat het college hierop anticiperen om te voorkomen dat het hoger uitvalt? Is er dan straks niet een strijd tussen clusters / projectmanagement om die opgave te realiseren maar dat het in de praktijk wellicht niet gaat werken en we uiteindelijk moeten ophogen? Ik vind die wisselwerking zorgelijk, het moet wel reëel blijven. Hoe worden wij als raad meegenomen in dat proces om de deelnemende partijen in huis goed te laten samenwerken? Ik vind dat economisch belang en eigenbelang het te vaak winnen van het milieu. Dat betekent dat uit bepaalde besluiten die meekomen grote financiële gevolgen kunnen voorkomen en dat wil ik eigenlijk voorkomen.

De VOORZITTER: Mevrouw Hup, gaat u afronden?

Mevrouw HUP: Ik ga afronden. Laten we op de centen letten en laten we doen wat kan om binnen onze gemeente daadwerkelijk een toekomstbestendige toekomst te hebben om een energiefiasco te voorkomen. Tot zover voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel mevrouw Hup. Dan maken we een hupje naar de overkant, naar mevrouw Antolini van Forum voor Democratie.

Mevrouw ANTOLINI: Dank u voorzitter. Vandaag bespreken we de warmtetransitie en het participatieproces. Dit is een van de grote onderwerpen waarbij een werkelijk schijndebat wordt opgetuigd. De landelijke en Europese wensen moeten immers te allen tijde worden uitgevoerd en gevolgd. Althans niets moet maar helaas hebben de leiders van Nederland hun volk in de steek gelaten en durven lokale politici vaak niet een tegengeluid te laten horen, alles voor een politiek baantje en een zogenaamd goed imago. De stukken die voor ons liggen laten dan ook precies zien hoe onze zogenaamde democratie faalt. Er wordt gesproken over participatie, maar in de praktijk betekent dat uitleggen wat allang is besloten en dan heb je ook nog eens een volgzame raad die dit soort voorstellen standaard als hamerstuk behandelt. Voorzitter, het spelen met woorden en het misleiden van mensen is iets waar politieke instanties inmiddels in zijn gespecialiseerd. Het informeren van mensen die straks door jullie beleid worden geraakt en het aanzetten tot gedragsbeïnvloeding zodat zij het maar accepteren, dat is geen participatie, dat is een vinkje voor het verslag en een schouderklop in eigen kring. De € 28 miljard die wordt ingezet voor de energietransitie levert slechts 0,000036°C koeling op. Tegelijkertijd zien we nu al overbelasting op het net en veel hogere kosten dan beloofd. Het risico op black-outs neemt toe en toch blijft de push richting complete elektrificatie want alles moet SMART. Dat betekent zwaardere accu's, lithiumbatterijen, biomassacentrales en ja, vreselijke vormen van kinderarbeid in buitenlandse mijnen. Voorzitter, ik begon mijn betoog met de constatering dat we hier een schijndebat voeren omdat op grote onderwerpen alles al vaststaat. Dat klinkt hopeloos, maar dat is het niet. Ik zit hier omdat het allerbelangrijkste is dat de mensen thuis zien wat er in de gemeente en in Nederland speelt, dat ze zien hoe ze worden belazerd want uiteindelijk zijn het niet de instanties, maar de burgers die deze waanzin kunnen stoppen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel mevrouw Antolini, precies binnen de tijd. Dan gaan we naar uw buurvrouw, mevrouw Hogervorst van Forza!

Mevrouw HOGERVORST: Dank u wel voorzitter. Twee jaar geleden is deze portefeuillehouder gestart met de warmtetransitie en als we nu de balans opmaken dan kunnen we niet anders dan concluderen dat dit veel plannen, veel kosten en weinig resultaat heeft opgeleverd. Voorzitter, de cijfers liegen niet, slechts 0,75% minder aardgasaansluitingen sinds 2017 terwijl het energieverbruik in Haarlemmermeer is gestegen, er zijn nog altijd bijna 2900 woningen met een energielabel E, F of G en er is nog geen een functionerend voorbeeld van de veelbesproken warmtenetten te vinden. Voorzitter, dit is luchtfietserij. De fortwachterswoningen in Vijfhuizen zijn mislukt omdat er geen subsidie kwam. In Zwanenburg is pas eind 2024 begonnen met de gesprekken en op andere plekken zitten bewoners nog in de opkweekfase met veel overleg en weinig actie. De portefeuillehouder stelt in de stukken eerlijk dat de gemeente geen invloed op de energierekening van inwoners heeft. Tegelijkertijd wordt wel gewerkt aan aanwijsbevoegdheid, sturing en dwang, aan wijkaanpakken en verplichtingen, dus geen garantie maar wel druk. Nu ligt de Warmtevisie 2.0 op tafel terwijl visie 1.0 nog niet eens uit de verf kwam. Er wordt geëvalueerd wat amper is uitgevoerd en op basis daarvan wil de portefeuillehouder verder bouwen. Dat is geen beleid, dat is luchtkastelen opstapelen. Voorzitter Forza! Haarlemmermeer is hier klaar mee, we willen geen warmtevisie 2.0, we willen geen nieuwe miljoenen aan papier, geen dwanginstrumenten als de aanwijsbevoegdheid en geen ideologisch gestuurd beleid. Wat we wel willen is vrijheid voor onze inwoners om zelf te kiezen. Pas investeren als iets technisch en financieel haalbaar is en beleid dat werkt voor de mensen in plaats van over hun rug. Voorzitter, na twee jaar, miljoenen euro's en geen zichtbare resultaten is het tijd om eerlijk te zijn eenieder die ziet zou moeten vinden dat dit zo niet langer kan. Dan is er maar één logische stap, trek de stekker eruit. Dank u wel.

De VOORZITTER: U ook bedankt. Dan gaan we naar uw buurman van HAP, de heer Klaassen.

De heer KLAASSEN: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, er ligt een belangrijk besluit voor ons, de warmtetransitie, een transitie waarmee we veel kunnen besparen door juist te investeren. Investeren in de verduurzaming van onze leefomgeving met als uitkomst dat we op de financiën van onze inwoners besparen, dus ook ons als individu en met keuzevrijheid die wij als lokale partij beogen. Wij lazen in de kadernota Warmtetransitie 2.0 dat nog wordt geparticipeerd om de definitieve nota vast te stellen. Voorzitter, we willen graag een korte opsomming geven van de stukken waarnaar in dit raadsvoorstel wordt verwezen. 1 is de kadernota Warmtetransitie Haarlemmermeer 2020 uit 2020, deze gaan we nu herijken. Het tweede is de Warmtevisie Haarlemmermeer 2030 uit 2029 en hier komt de opvolging voor, namelijk het Warmteprogramma dat een wettelijke verplichting vanuit Den Haag is. Wij vragen ons af: komen hier ook genoeg knaken voor zodat het voor de inwoners en de rest van de gemeente betaalbaar is? Voorzitter, voor het Warmteprogramma stellen we nu ook het participatieproces bij dit Warmteprogramma vast nadat we ook hebben geparticipeerd om een definitieve kadernota vast te stellen want het vaststellen van het Warmteprogramma is een collegebevoegdheid maar de raad is kaderstellend voor de richting van de warmtetransitie, vandaar ook de opzet van deze nota 2.0. Kunt u HAP nog volgen? Welllicht, maar een inwoner zal bij deze termen afhaken als ze zich voor participatie aanmelden, de termen zijn niet uitnodigend. Voorzitter, wij doen met klem een oproep aan de portefeuillehouder om bij deze kwestie goed en duidelijk te communiceren. Het gaat om investeringen die samen met de gemeente moeten worden gedaan. Voorzitter, de schematische weergave en het schema op pagina 5 van het raadvoorstel met de stappen wat, wanneer en waar wordt besloten, is een mooi voorbeeld van wat HAP voor ogen heeft. Een schema waarin staat waar de inwoners over kunnen participeren en bij wie ze moeten zijn met vragen is voor HAP een must, eigenlijk in elke participatie die we als gemeente uitvoeren. Voorzitter, kan de portefeuillehouder ons toezeggen dat ze dit aan deze participatie toevoegt net als de kaders waarover de inspraak gaat, wanneer door wie wat wordt vastgesteld met als voorbeeld het schema op pagina 5. Zo is het proces voor iedereen duidelijk en ook eerlijk. Voorzitter, participatie is invloed uitoefenen op de plannen en besluiten van de overheid door meedenken, meepraten en meebeslissen zodat het Warmteprogramma haalbaar en betaalbaar is met vrije keuze voor elk individu, wat wij beogen, maar laten we het dan ook voor iedereen begrijpbaar en behapbaar maken. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan blijven we in hetzelfde rijtje en gaan we naar mevrouw Hussain van de PvdA.

Mevrouw HUSSAIN: Ja voorzitter, dank u wel. Het doel is dat in 2050 alle gebouwen in Haarlemmermeer goed zijn geïsoleerd en een duurzame energievoorziening hebben. Deze doelstelling is volgens het raadsvoorstel in lijn met het Klimaatakkoord van Parijs en de nationale en Europese Klimaatwet. Voorzitter, de PvdA heeft eigenlijk weinig te zeggen over het voorliggende raadsvoorstel. Het is gelet op de doelen belangrijk dat er voor het Warmteprogramma en de kadernota Warmtetransitie een participatieproces plaatsvindt, maar ook dat zeker wordt gekeken naar de uitwerking van betaalbare collectieve warmteoplossingen. Voorzitter, we willen vanavond wel de focus op het volgende leggen. We kunnen er niet omheen dat de warmtetransitie eraan komt, maar wat kunnen we wel doen? Kaders stellen zodat de weg hiernaartoe soepel en in overeenstemming verloopt. Wat de PvdA betreft houdt dit het volgende in. 1. Op dit moment merken we dat het net nu al wordt belast, soms lopen zelfs woningbouwprojecten vertraging op. Het is belangrijk dat de transitie geleidelijk plaatsvindt, maar dat we ook kijken of het elektriciteitsnet het uiteindelijk aankan want hoe willen we dit doel met overbelasting gaan realiseren? 2. Tot op heden zijn inwoners volop gestimuleerd om de woning te verduurzamen. Veel woninggebruikers, en ik zeg expliciet woninggebruikers, hebben hier al gebruik van gemaakt. Echter is het tot op heden niet voor iedereen financieel haalbaar geweest om de woning te

verduurzamen. Voorzitter, hoe gaan we die inwoners stimuleren en meekrijgen om richting deze doelen te verduurzamen? Ik bedoel daarmee ook echt alle inwoners en ook ondernemers in Haarlemmermeer. 3, volledige participatie. Het stuk spreekt gelukkig al over de input van inwoners en ondernemers, dat zij essentieel zijn, en dat die laagdrempelig en zo vroeg mogelijk wordt opgehaald. Daar kijken we zeer naar uit richting die warmtetransitie voorzitter. We horen graag tussentijds van de portefeuillehouder wat de uitwerkingen hiervan zijn, juist om verrassingen voor onze inwoners en ondernemers straks te voorkomen. Wat de PvdA betreft, worden haalbaarheid, toegankelijkheid voor eenieder en participatie de drie begrippen die onder andere de aanvulling op de bestaande thema's in het stuk vormen. Tot zover voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan gaan we weer naar de overkant en ik heb als volgende de heer Bier van D66. Aan u het woord.

De heer BIER: Dank u wel voorzitter. D66 is blij met deze kadernota 2.0 en het programma dat wordt voorgesteld om het verder te brengen. We zijn ook blij met de aanscherping van de kaders op basis van de reflectie op wat we tot nu toe hebben gedaan, op basis van kadernota 1.0, de dingen die goed gaan en die niet goed gaan, de diverse kernen in deze gemeente zijn natuurlijk al genoemd. Ook goed dat de participatie vorm gaat krijgen. Wat D66 betreft is dit een noodzakelijk en goed instrumentarium. We zijn niet bang voor de aanwijsbevoegdheid op het moment dat wij ongeveer in de laatste periode voor 2030 zijn waarin een gemeenteraad nog een besluit kan nemen over het beleid waarmee het doel in zich blijft en dat invulling geeft aan de verantwoordelijkheid die we hebben gekregen. Het Warmtebedrijf is natuurlijk een prima invulling om te zorgen dat het publieke belang ook blijft gewaarborgd met als achtergrond de duurzaamheid, de leveringszekerheid en de betaalbaarheid. Dank u wel.

De VOORZITTER: U ook bedankt. Dan constateer ik dat alle aanwezige fracties het woord hebben gevoerd. Voor de notulen, afwezig zijn de fracties van BVNL, EEN Haarlemmermeer, SRH en Lid Koolmoes. Er zijn een paar vragen gesteld en ik wil graag het woord geven aan mevrouw Van der Meij namens het college voor de beantwoording van deze vragen.

Wethouder VAN DER MEIJ: Dank u wel voorzitter. Ik begin eigenlijk even met u een kleine correctie te geven. U gaf helemaal aan het begin van deze sessie aan dat de gemeente Haarlemmermeer graag al haar woningen in 2050 van het gas af wil hebben. Dat wil de gemeente Haarlemmermeer inderdaad maar dat is niet omdat alleen wij dat willen, dat is omdat dit landelijk in het Klimaatakkoord is afgesproken. Dat wilde toch even meegeven, dat is niet alleen maar een plannetje van dit college, dat ligt hoger. Ik hoorde een aantal dingen een paar keer en dat zijn haalbaarheid en betaalbaarheid, dat die heel belangrijk zijn voor eigenlijk iedereen als ik dat zo hoor, op enkele partijen na die hier sowieso niet van gediend zijn. De haalbaarheid en de betaalbaarheid, de participatie en het gevoel, ook voor de raad, om nog in control te zijn en bij het verdere proces betrokken te blijven. Die conceptkadernota en het Warmteprogramma dat daaronder ligt, gaan juist heel erg uit van die haalbaarheid en die betaalbaarheid en hoe wij onze inwoners op basis van haalbaarheid en betaalbaarheid helpen om de juiste keuzes te maken. In feite is dit een vorm van bescherming die we voor onze inwoners gaan afspreken. Als wij namelijk niets doen en we dit volledig aan onze inwoners overlaten dan is de kans enorm groot dat we hen met veel hogere kosten confronteren dan wanneer we hen in de regierol meenemen. Als we niets doen, betekent dat per definitie dat het elektriciteitsnet vele malen verder moet worden verzwaard en ik kan u zeggen dat die kosten bij u en ons en al onze inwoners landen. Als we niets doen en we het de inwoners allemaal individueel laten bepalen dan is het deel dat het wel kan bekostigen van het gas af en zitten degenen die het niet kunnen bekostigen nog wel met een gasaansluiting en die gasprijs gaat alleen maar stijgen. Eigenlijk is juist het hele doel van de kadernota Warmtetransitie en het Warmteprogramma dat daaronder ligt te zorgen dat we onze inwoners kunnen

ondersteunen bij het haalbaar en betaalbaar houden en het warm houden van hun woning. Dat even in zijn algemeenheid. Dan over de aanwijsbevoegdheid en hoe het zit met de rol van de raad. Die aanwijsbevoegdheid moet in een Omgevingsplan worden opgenomen en dat is een raadsbevoegdheid, dus dat komt altijd eerst in de raad terug. Dan de kosten, daar vroeg de VVD naar. In principe is rijksgeld werkgeld, maar het kan zijn dat… Wat wordt daarmee bedoeld? Daar gaat het om, als we echt willen versnellen en we dus sneller willen gaan dan de rijksgelden die we nu krijgen dan zul je keuzes moeten maken en daar moet je dan dus ook de portemonnee voor trekken. Zover is het nog helemaal niet maar op het moment dat we dat willen, moeten we ook langs bij uw raad. Ik was een beetje teleurgesteld over de VVD die zei dat het Energieloket nog niet zijn vruchten heeft afgeworpen. Dat vind ik een beetje jammer want daarmee zegt u dat het Energieloket helemaal niets doet. Dat doet hartstikke veel, het helpt heel veel inwoners en ook bedrijven kunnen zich daar melden om geholpen te worden. Eigenlijk kwam die vraag later nog een keertje: wat doen we eigenlijk nu voor onze inwoners? We doen natuurlijk ontzettend veel. Om te beginnen hebt u als raad bijna anderhalf jaar geleden een motie aangenomen waarop we hebben geacteerd en mensen kunnen nu tegen een hele lage rente een verduurzamingslening aanvragen. We hebben het Nationaal Programma Isoleren. Recent is daar de verordening van opengesteld waarmee mensen, dat zijn wel woningeigenaren moet ik zeggen, voor heel veel isolatiemaatregelen ondersteuning en subsidie bij ons kunnen aanvragen. We schrijven samen met het Energieloket en Ymere mensen in sociale huurwoningen aan en we hebben de energiefixers die bij mensen langsgaan. Dus er gebeurt op zich al heel erg veel om de energieopgave terug brengen.

De VOORZITTER: Dank u wel. U zag hem ook, u krijgt een vraag van de heer Blom van het CDA.

De heer BLOM: Ik ontken niet dat er veel gebeurt, er zijn ook heel veel initiatieven van huiseigenaren en de coöperatie doet ook best wel wat. Ik zie best wel wat gebeuren maar wat is uw voorspelling voor 2030, komen we in de buurt van de doelstellingen die we ons hebben opgelegd?

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij.

Wethouder VAN DER MEIJ: Daar hebben wij al eens eerder, ook toen de Klimaat- en Energiemonitor langskwam… Volgens mij heeft GroenLinks daar vrij recent ook vragen over gesteld en het antwoord daarop is 'nee'. Met de cijfers die nu in dit stuk staan, verwacht ik niet dat we dat nog halen tenzij we bereid zijn om ongelooflijk te versnellen, maar daar zit dan wel een prijskaartje aan.

De VOORZITTER: Dat roept nog een verduidelijkende vraag bij de heer Zuyderwijk van GroenLinks op.

De heer ZUYDERWIJK: De portefeuillehouder constateerde net dat we het niet gaan halen, maar wat gaat deze portefeuillehouder doen waardoor we het wel kunnen halen of er in ieder geval zo dicht mogelijk bij kunnen komen, met welke voorstellen komt deze portefeuillehouder om dichter bij dit doel te zijn? Er werd net geopperd dat we eventueel dingen kunnen doen en daar hangt een prijskaartje aan, maar ze is tot nu toe nog niet met een voorstel gekomen.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij.

Wethouder VAN DER MEIJ: Dat bestrijd ik, ik noemde net een aantal zaken die ik als portefeuillehouder wel voor elkaar heb gekregen en die inmiddels ook voor onze inwoners openstaan, dus dat ben ik niet met u eens. Even terug naar de vraag wat we extra gaan doen. Op dit moment hebben we deze stappen nodig om te kunnen versnellen. De vorige warmtevisie was echt bedoeld als een leerfase, zo stond het ook in de stukken. Het is een enorme transitie waarbij we achter en in ieders huis en in ieder bedrijf

komen, in elke woning gaat iets gebeuren, in elk bedrijf gaat iets gebeuren of is al iets gebeurd. We hebben in de vorige warmtevisie afgesproken dat we een opstartfase hebben waarin we gaan leren. Die fase gaan we nu zo langzamerhand afronden en dan gaan we versnellen.

De VOORZITTER: Mijnheer Zuyderwijk.

De heer ZUYDERWIJK: Kortom, we gaan op dit moment verder geen stappen zetten om die versnelling wel te veroorzaken. Hoor ik dat goed van de portefeuillehouder?

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij:

Wethouder VAN DER MEIJ: Mijnheer Zuyderwijk, we hebben hier te maken met een gemeente die net als heel veel gemeenten elders in het land enorm moeilijke keuzes moet maken om het ravijnjaar te overbruggen. We hebben binnenkort de jaarstukken en de voorjaarsnota op het programma en ik stel voor dat u die bestudeert en kijkt wat er aan extra stappen mogelijk is. Op dit moment is het rijksgeld het werkgeld, zo hebben we dat ook in deze coalitie afgesproken.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij, gaat u verder. Uw tijd is helaas om, sorry mijnheer Zuyderwijk. Gaat u verder mevrouw Van der Meij.

Wethouder VAN DER MEIJ: De heer Sulmann gaf ook aan dat je voor succes die haalbaarheid en die betaalbaarheid nodig hebt. Daar heb ik net iets over gezegd, ik denk dat we juist door dit vast te stellen iets gaan zeggen en iets gaan doen met die haalbaarheid en die betaalbaarheid. Mevrouw Hup van de ChristenUnie-SGP maakt zich zorgen over de technische haalbaarheid en wil vooral op de centen letten. U hebt wel een goed punt met die technische haalbaarheid. We gaan in elk huis komen, niet letterlijk natuurlijk, maar er gaat wel in de infrastructuur, ook in grond… Welke keuze je ook maakt, of het een warmtenet of all electric is, het heeft consequenties voor wat er in onze ondergrond ligt. Daarom is het ook zo belangrijk dat we grote plannen maken zodat we waar het maar enigszins mogelijk is werk met werk kunnen maken en we niet, als in 2030 in wijk 1 de riolering open moet, we in 2033 langskomen om een warmtenet aan te leggen. Ik ben het met u eens dat dit enorm veel coördinatie vergt en dat is een terechte zorg, maar ook een zorg waar we bovenop zitten. Mevrouw Hogervorst van Forza! vroeg hoe het zit met de vrijheid voor bewoners om zelf te kiezen. Ook als gebruik wordt gemaakt van de aanwijsbevoegdheid kan een individuele bewoner altijd zelf de keuze maken. We gaan niemand met de hand op de rug dwingen: u moet aan een collectief Warmteprogramma meedoen. Als het gaat om die haalbaarheid en betaalbaarheid, dat is ook de regiefunctie die we wel moeten nemen, hoe meer mensen aan een collectief programma meedoen hoe betaalbaarder dat wordt. Als onvoldoende mensen aan een warmtenet meedoen, is dat niet meer betaalbaar en de consequentie is dan dat je iedereen dwingt om all electric te gaan want het staat vast dat iedereen in 2050 van het gas af moet zijn. Ik ben een aantal weken geleden op een leerreis naar Denemarken geweest en daar wordt bijna 75% van alle huizen verwarmd door een warmtenet, in Kopenhagen is dat zelfs bijna 100%. Als je dat heel slim inricht, zijn de kosten voor de inwoners bijna nul. Ze hebben daar heel veel coöperaties en die kunnen het soms zelfs zo organiseren dat mensen nul voor hun warmte betalen. Dus gooi niet direct een warmteprogramma op de hoop 'dat is kostenverhogend' want het kan echt ook het tegenovergestelde zijn. Nogmaals, we dwingen nooit iemand want dat kunnen we helemaal niet, die bevoegdheid hebben we niet.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij, wilt u de vragen gaan beantwoorden want het college is al iets over de tijd heen.

Wethouder VAN DER MEIJ: Ja, ik ga snel afronden. Mevrouw Hussain vroeg iets over de transitie en de geleidelijkheid. Dat is de fasering die we in dit stuk afspreken, aan de ene kant willen we versnellen, maar om te versnellen kun je niet op elk vierkantje van het schaakbord tegelijk versnellen, dat moet je gefaseerd doen.

De VOORZITTER: Mevrouw Hussain met een vraag en daarna mevrouw Antolini, die zie ik ook.

Mevrouw HUSSAIN: Dank u wel voorzitter. Het lijkt mij een heel goed idee dat we dat geleidelijk doen. Waar het de PvdA juist om gaat is dat we nu al zien dat het net overbelast raakt, dat het net het niet aankan, en op het moment dat we richting 2050 gaan en we willen dat alle gebouwen overgaan is het wel belangrijk dat het net de capaciteit aankan. Het gaat ons echt om de capaciteit en ik hoor graag wat u daarvan vindt.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij.

Wethouder VAN DER MEIJ: Dank u wel. Ook dat ben ik met u eens en ook daarom is het juist zo belangrijk dat we nu al gaan kijken naar die aanwijsbevoegdheid. Ik zeg niet dat we die moeten inzetten, maar als we het bij al onze individuele inwoners laten liggen en die de kat uit de boom blijven kijken omdat ze eigenlijk niet zo goed weten wat de slimme oplossing is, als we hen daar niet bij helpen dan gaat iedereen in 2049 denken 'potverdikkie, nu moet het toch echt', en dan hebben we een probleem want dan is er niemand die het werk kan doen en is het net niet voldoende verzwaard. Ik wil overigens meegeven dat er recent een SCP-rapport is verschenen waarin juist heel erg om die regierol wordt gevraagd. Ik heb nog één vraag van de heer Klaassen, en die is: bent u bereid goed en duidelijk over de participatie te communiceren naar het voorbeeld van het schema op pagina 5? Zoals u hebt gezien, gaan we ook een website optuigen die daarop ziet en u hebt van mij de toezegging dat we proberen daar zo helder mogelijk, klare taal noemen we dat, en in schema's over te communiceren.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is er nog één korte vraag van mevrouw Antolini. Daarna mevrouw Hogervorst en dan mevrouw Linthorst. Die halen we als eerste op want zij hebben nog wat tijd en die mag u beantwoorden.

Mevrouw ANTOLINI: Dank u voorzitter. Ter verduidelijking, zei de wethouder dat door het Warmtenet in Denemarken in sommige instanties zelfs niet hoeft te worden betaald?

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij.

Wethouder VAN DER MEIJ: Ja, dat is precies wat ik zei.

Mevrouw ANTOLINI: Dat lijkt mij absoluut niet het geval.

De VOORZITTER: Mevrouw Antolini.

Mevrouw ANTOLINI: Dat is gewoon niet waar.

De VOORZITTER: Dan de vraag van mevrouw Hogervorst.

Mevrouw HOGERVORST: Ik heb eigenlijk drie puntjes over uw reactie. Het valt mij eigenlijk op dat in het stuk stond, daarom duurde het even voordat ik een vraag stelde, dat wordt ingezet op collectieve systemen die alleen betaalbaar zijn bij… Nee wacht, ik heb hem hier. 'Wij werken de komende tijd uit

waar en wanneer, onder welke voorwaarden de aanwijsbevoegdheid kan worden ingezet' en als er een aanwijsbevoegdheid wordt ingezet dan dwingt u eigenlijk mensen wel om daaraan mee te doen. Daarnaast is het in veel projecten, zoals in Lincolnpark, TudorPark, Hyde Park en straks in Pionier-Bols, zo dat de mensen die daar gaan wonen al verplicht zijn een warmtepomp aan te schaffen.

De VOORZITTER: Uw vraag is?

Mevrouw HOGERVORST: Dat er in zekere zin wel een lichte dwang of een verplichting is om hieraan mee te werken.

De VOORZITTER: Bent u het daarmee eens is waarschijnlijk de vraag. Mevrouw Van der Meij.

Wethouder VAN DER MEIJ: Ik zal er even iets over uitleggen. De aanwijsbevoegdheid zegt niet 'u moet hier meedoen aan een warmtenet', maar de aanwijsbevoegdheid geeft aan: wij denken dat in deze wijk of dit onderdeel ruimte is voor een warmtenet, maar we vinden in ieder geval dat deze wijk eerder dan in 2050, maar altijd weer een periode van acht jaar na de inzet van de aanwijsbevoegdheid… Maar bijvoorbeeld te zeggen 'deze wijk moet in 2035 van het gas af zijn' en dat kan door een warmtenet en het kan ook door een individuele keuze te maken en alsnog all electric gaan, maar in 2035 gaat de gaskraan dicht. Dat is de aanwijsbevoegdheid en die zegt niet 'u moet op een warmtenet', die zegt niet 'u moet all electric', maar die zegt 'in 2035 gaat het gas eraf'. Dat is het eerste en als u nu zegt dat in sommige wijken al een warmtepomp moet komen, ja, het is al een tijdje zo dat er geen huizen met een gasaansluiting meer worden gebouwd en dan is de ontwikkelaar degene die beoordeelt wat er in de woning mogelijk is, een warmtenet of een hybride warmtepomp. Ik wil even reageren op de opmerking van mevrouw Antolini dat dit gewoon niet waar is. Ik kan u de stukken daarover doen toekomen, er zijn plekken in Denemarken waar de rekening voor inwoners nul is.

De VOORZITTER: Mevrouw Linthorst van de VVD.

Mevrouw LINTHORST: Ik had het in mijn eerste termijn over de aanwijsbevoegdheid en naast het feit of dat langs de raad gaat ook over hoe het draagvlak daarin is verankerd. Ik ben benieuwd of hier nu al een bepaald beeld over is of nog niet, dat kan ook het antwoord zijn, maar of die aanwijsbevoegdheid bijvoorbeeld wordt ingezet als een x-aantal mensen daar voor is.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij.

Wethouder VAN DER MEIJ: Over welk percentage of hoe dat draagvlak moet worden beoordeeld of dat je het gaat gebruiken en als je wel draagvlak wilt creëren, welk percentage, daar hebben we het nog niet… Dat is nog niet, nee.

De VOORZITTER: Dan is er nog één verduidelijkende vraag van mevrouw Hup van de ChristenUnie-SGP. U mag hem kort stellen.

Mevrouw HUP: Veel dank dat dit mag. Voorzitter, ik hoorde de wethouder zeggen dat ze er bovenop zit of die technische haalbaarheid gaat lukken, maar ik vraag me toch even af waarom ervoor is gekozen om nu parallel concrete warmteopties uit te werken terwijl het definitieve warmteprogramma pas eind 2026 wordt vastgesteld. Dat zet bij mij de logica een beetje op de kop want dan maak je eerst keuzes en daarna pas de spelregels. Hoe zit de wethouder er dan bovenop, kan ik daarin nog worden gerustgesteld? Met name clusters, projectmanagement, de wisselwerking in concrete scenario's, wat gaan we wel doen, wat gaan we niet doen, zoals in mijn betoog al is ingebracht.

De VOORZITTER: Dank u wel. Kunt u mevrouw Hup geruststellen mevrouw Van der Meij?

Wethouder VAN DER MEIJ: Jazeker, want het Warmteprogramma gaat nog helemaal in de participatie. Eerst gaat nu de kadernota daarover, die komt na de zomer zes weken ter inzage te liggen, daarna stelt u als raad de kadernota Warmtetransitie vast en dan pas wordt het Warmteprogramma… Er komt eerst een concept, dat concept gaat in participatie en dan pas wordt het vastgesteld. Het is niet zo dat u nu keuzes maakt die onomkeerbaar zijn of waardoor zaken niet meer op elkaar kunnen worden afgestemd.

De VOORZITTER: Dank u wel. Zijn er nog vragen die niet zijn beantwoord, mist iemand nog een antwoord op een vraag? Ik weet dat u wilt rekken, maar het is niet de bedoeling dat we in de eerste termijn een debat met het college hebben.

Mevrouw ANTOLINI: Dan een punt van orde.

De VOORZITTER: Een punt van orde, gaat uw gang.

Mevrouw ANTOLINI: Ja, dan een punt van orde want het is nogal wat om te zeggen dat er mensen zijn die daar niks voor betalen. Dat is precies die gedragsbeïnvloeding die hier wordt toegepast. Ik zou heel graag de stukken willen ontvangen waarin staat dat mensen in Kopenhagen niks zouden betalen.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij.

Wethouder VAN DER MEIJ: Daar wil ik wel even op reageren want dat is niet wat ik heb gezegd.

De VOORZITTER: Mevrouw Hussain van de PvdA.

Mevrouw HUSSAIN: Dank u wel voorzitter. In het kader van de participatie vroeg ik ook of we tussentijds een evaluatie of een uitwerking/tussenstand kunnen krijgen: hoe ervaren onze inwoners het en wat is eigenlijk de tussenstand? Ik hoor eigenlijk graag de toezegging van de portefeuillehouder dat we die tijdig krijgen.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij.

Wethouder VAN DER MEIJ: Dank. Die vraag was ik vergeten te beantwoorden. Die toezegging kan ik doen.

De VOORZITTER: Goed, dan kan ik nu concluderen dat alle vragen en opmerkingen zijn beantwoord en daarmee wil ik de eerste termijn afsluiten. Dan gaan we door naar de tweede termijn. Ik wil u alleen nog bedanken voor uw opmerking over de opening. Dat is wat op mijn spiekbriefje staat, maar het is goed dat u dat hebt verduidelijkt. De tweede termijn, de VVD heeft een onderwerp aangehaald over betaalbaarheid en draagvlak. Zijn er nog anderen die een onderwerp willen inbrengen? Mijnheer Zuyderwijk.

De heer ZUYDERWIJK: Ja, ik wil het graag over de doelstelling van 2030 hebben.

De VOORZITTER: Die staat genoteerd. Mocht nog iemand een onderwerp willen inbrengen dan hoor ik dat. Ik geef nu het woord aan mevrouw Linthorst om haar onderwerp in te leiden.

Mevrouw LINTHORST: We hebben het nu natuurlijk over de kadernota en we hoorden net in de eerste termijn allemaal hoe jullie in die betaalbaarheid en haalbaarheid staan en ook hoe dat centraal komt te staan. Daar is de VVD natuurlijk heel blij mee, maar toch is er nog een aantal punten dat nog een licht vraagteken is omdat de Wet collectieve warmte waarin die gemeentelijke regie natuurlijk naar voren komt überhaupt nog niet door de Tweede en de Kamer is gegaan. Als het over de aanwijsbevoegdheid hebben, die wet gaat vanaf 1 januari a.s. waarschijnlijk live, hoe noem je dat, in werking en de aanwijsbevoegdheid niet direct. Dat betekent dat, als wij met dit concept akkoord zouden gaan, het daarna ter inzage ligt en het daarna definitief is, er iets in staat waarvan we nog niet helemaal zeker weten of dat er in de praktijk ook zo gaat uitzien. Zoals het er nu in staat, is het vaststellen van dat Warmteprogramma een collegebevoegdheid. Ik gaf in mijn eerste termijn aan 'met deze onzekerheid heden en de verschillende scenario's die net bijvoorbeeld ook naar voren kwamen over hoe zo'n publiek warmtebedrijf eruitziet en dergelijke' en ik stel voor om dat Warmteprogramma wel bij de start langs de raad te laten gaan, maar het ook daarna tussentijds goed te evalueren, met alle veranderingen die er zijn. Ik ben benieuwd hoe de andere partijen daarnaar kijken.

De VOORZITTER: Goed, dan heb ik eerst de heer Bier, dan mevrouw Hup, de heer Klaassen en de heer Zuyderwijk. De heer Bier.

De heer BIER: Dank u wel. Het is een zeer gelaagde bijdrage van de VVD met heel veel aanknopingspunten. Ik denk dat hierin belangrijk is… We zitten nu met een demissionair kabinet, een aantal wetten is uitgesteld en die komen niet af. Besturen is ook besluiten nemen in onzekerheid, je kunt best nu een besluit nemen en als wij de bevoegdheid niet hebben dan kan het college daar straks ook geen gebruik van maken, dan word je ingehaald door iets wat misschien niet tot stand komt. Misschien is dat het antwoord. Om nu het Warmteprogramma uit de bevoegdheid van het college naar de bevoegdheid van de raad te brengen, is een andere vorm van het wijzigen van de wet. Dus je wilt de ene kant op of je wilt de andere kant op, het lijkt me goed om dat wel scherp te houden.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Hup.

Mevrouw HUP: Dank u wel voorzitter. Daar kan ik me bij aansluiten. Ik gaf in mijn betoog ook aan dat ik eigenlijk een beetje bang was dat wij als hoogste orgaan van de gemeente niet meer echt zeggenschap hebben, dus dat wij uiteindelijk met hoge kosten worden geconfronteerd en dat de inwoner uiteindelijk toch te maken krijgt met een keuze die in the end toch niet zo goed en toekomstbestendig blijkt te zijn. Wat dat aangaat hebben jullie vanuit onze fractie daarin een stem mee, maar ik hoorde de wethouder net ook zeggen dat ze er bovenop zit en dat ze dat heel erg goed in de gaten houdt. Wat dat aangaat vraag ik me af of je op voorhand al wantrouwend moet zijn, dat vind ik wel lastig. Ik denk dat het goed is dat het ook wel bij de raad komt te liggen.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Klaassen, HAP.

De heer KLAASSEN: Voorzitter dank u wel. Voorzitter, mevrouw Linthorst zegt 'we zouden graag het ontwerpwarmteprogramma…' Het proces is zo dat we nu de kadernota vaststellen, dan komt er een werkvisie Warmteprogramma, even uit mijn hoofd, en daarna een ontwerpwarmteprogramma. Het ontwerpwarmteprogramma wordt voordat het door het college wordt vastgesteld voor de gemeenteraad ter inzage gelegd, dat staat ook in het stuk. We hebben er dus wel degelijk al inzage in en het komt al langs de raad zoals u ook vraagt. Dat staat al in het stuk, dat geeft het college ook al aan.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Zuyderwijk van GroenLinks.

De heer ZUYDERWIJK: Dank u wel voorzitter. Ik vraag me een beetje af waarom we dit programma wel ter inzage voor de gemeenteraad zouden leggen. We doen de Woonvisie en het Woonprogramma op precies dezelfde manier als we het nu doen. Er is natuurlijk ook heel veel onzekerheid in de woningmarkt en waarom gaan we daar van dat proces afwijken? Ik zou dat graag van de VVD willen weten.

De VOORZITTER: Mevrouw Hussain van de PvdA en dan de heer Sulmann.

Mevrouw HUSSAIN: Ik wil eigenlijk wat mijn collega's van GroenLinks, HAP en D66 zeiden aanvullen. Wij als raad hebben juist een kaderstellende rol en wat ons betreft krijgen we vaker de mogelijkheid om kaders te stellen op het gebied van de warmte- en de energietransitie. Ik vind het een gemiste kans dat de VVD zegt dat we dit als raad bij onszelf willen houden want dit hebben we als raad eigenlijk al bij onszelf. Het is alleen wanneer u zelf het initiatief wilt nemen om de kaders daarbij te stellen.

De VOORZITTER: Mevrouw Hussain, u krijgt een reactie van mevrouw Hup.

Mevrouw HUP: Ik snap uw punt maar ik denk dat het hier voornamelijk gaat om die technische haalbaarheid en de scenario's die eruit kunnen komen, die we nu nog niet kennen; gaan we de boel in een straat openbreken en op een bepaalde manier inrichten of niet en dragen we daar ook de kosten van? Ik denk dat dit een zorg van de VVD en de ChristenUnie-SGP is. Het gaat niet zozeer om 'we hebben kaders gegeven, dit moet worden meegenomen', het is gewoon als raad meer aan de knoppen kunnen draaien.

De VOORZITTER: Mevrouw Hussain.

Mevrouw HUSSAIN: Dank u wel mevrouw Hup. Uw laatste zin geeft eigenlijk al weer wat ik eigenlijk net wilde zeggen, wij als raad zijn kaderstellend en zijn continu in de lead om aan die knoppen te draaien. Op het moment dat u zegt dat u daar niet de mogelijkheid voor hebt dan zien we graag ook een voorstel van u om het gesprek met elkaar aan te gaan om aan die knoppen te draaien.

De VOORZITTER: Mevrouw Hup, een laatste reactie.

Mevrouw HUP: Maar ook controlerend voorzitter, ik denk dat we dat nu een beetje missen. Je geeft het mee, je hebt het goede vertrouwen, je geeft er een zegen op, maar we willen het ook kunnen controleren en op een ander moment nog iets kunnen meegeven. Ik denk dat dit nu het standpunt hierin is.

De VOORZITTER: Dat roept een reactie op bij de heer Klaassen van HAP.

De heer KLAASSEN: Ja dank u wel voorzitter. Ik zou aan de ChristenUnie-SGP willen meegeven... We hebben nu de evaluatie, we zijn de Warmtevisie 1.0 aan het evalueren, we zijn die evaluatie aan het afronden en dan gaan we conceptkadernota voor 2.0 maken. Die ligt nu bij ons, dat is weer onze kaderstellende taak. Dan hebben we de definitieve kadernota, die kunnen we weer controleren en dat zijn de kaders, dat staat op pagina 5 van het raadsvoorstel, om vervolgens de werkvisie Warmteprogramma te maken. Dan gaan we weer kijken naar wat we nu aan het doen zijn om vervolgens weer kaders te stellen. We zijn de hele tijd bezig met kaders stellen en meegeven, dus wat u vraagt dat gaan we in dit raadsvoorstel juist doen.

De VOORZITTER: Dan gaan we naar de heer Sulmann van GEZOND Haarlemmermeer.

De heer SULMANN: Dank u wel voorzitter. Wat mevrouw Hussain zegt is inderdaad waar, wij zijn als raad in dit geval kaderstellend. We vullen onze controlerende functie natuurlijk ook in, maar we zijn op dit moment kaders aan het invullen, dat is precies wat we hier doen en het college is uitvoerend, dat is ook wat college gaat doen. Dus het college gaat de kaders uitvoeren die wij nu in 2.0 meegeven en dat is ook hoe het eigenlijk hoort, het college voert uit en de raad geeft kaders mee. Wat de heer Klaassen zegt, dan hebben we inderdaad ook nog het ontwerpwarmteprogramma dat ter inzage naar de gemeenteraad gaat, dus we kunnen daar in ieder geval nog een zienswijze op geven. Wij hebben dus allerlei manieren en we kunnen ook nog moties indienen. Ik denk dat het prima is zoals het nu is gesteld.

De VOORZITTER: Mevrouw Hup, u hebt een reactie op de heer Sulmann?

Mevrouw HUP: Ja, dat is goed. Ik denk dat er door nu al te investeren in de uitwerking van warmtenetopties, plannen, onderzoek en het vertragen van andere opgaven zoals de riolering mogelijk echt onomkeerbare keuzes worden gemaakt op basis van nog niet vastgesteld beleid. Dat is risicovol en ik geef aan dat dan straks tijd, geld en vertrouwen van de bewoners verloren is gegaan en de raad alsnog met voldongen feiten kan worden geconfronteerd. We gaan het zien.

De VOORZITTER: Dat roept een reactie op bij mevrouw Hussain van de PvdA.

Mevrouw HUSSAIN: Ja mevrouw Hup, daarom is het ook zo mooi dat we net de toezegging van onze portefeuillehouder hebben gekregen dat we juist een evaluatie krijgen en dat we uit het participatieproces horen wat onze inwoners ervan vinden; of het straks haalbaar en toegankelijk is voor iedereen. Wat de PvdA betreft gaan we daar richting het definitieve Warmteprogramma de focus op leggen.

De VOORZITTER: Er was even overleg.

Mevrouw HUP: Ik werd aangesproken.

De VOORZITTER: Zeker mevrouw Hup, maar mevrouw Linthorst heeft het onderwerp aangesneden en zij heeft ook heel veel vragen of opmerkingen gekregen. Ik wil haar ook de kans geven om daarop te reageren.

Mevrouw LINTHORST: Dank u wel voorzitter. Ik kan een aantal dingen helemaal volgen en ik begrijp ook wel dat mijnheer Zuyderwijk dat punt aangeeft want is dat nou iets wat wij moeten doen? Als je bijvoorbeeld naar het woonprogramma kijkt, daar doe je dat bijvoorbeeld niet en waarom hier wel? Je merkt ook dat de tijd zich hier en daar wat inhaalt. Dat is de ene kant en aan de andere kant zijn bepaalde wetten er nog niet helemaal door. Wie weet is dat wat en daarom was ik ook benieuwd hoe jullie daar allemaal naar kijken. Voor de duidelijkheid, het is ook voor de VVD niet in beton gegoten. Ik wilde van jullie horen hoe jullie daarnaar kijken. Het is een hele grote opgave en door hier nu… Ik vind dat we echt bewust goed moeten stilstaan bij hoe we dit haalbaar en betaalbaar doen om ook echt het doel te bereiken, om in 2050 van het fossiele gas af te gaan. Het is ook niet zomaar iets en het is geen wantrouwen maar juist: doen we de juiste dingen op het juiste moment en zou dit nog een extra punt kunnen zijn?

De VOORZITTER: Over een punt gesproken, de heer Sulmann heeft een punt.

De heer SULMANN: Ja, dank u wel voorzitter. Dat is nou eigenlijk precies dat kaderstellende, wij geven mee wat de kaders zijn en ik wil dat hoe nu juist niet invullen, dat wil ik juist graag door het college laten

doen. We doen al heel veel als raad en laat het college vooral het hoe doen, dan kunnen wij er daarna misschien wel weer iets van vinden. Laat het college eerst het hoe doen en dan geven wij het kader mee hoe het tot die hoe moet komen. Dat is wat mij betreft hoe het werkt en wat mij betreft mag het proces blijven zoals het is.

De VOORZITTER: Dan heb ik ook nog mevrouw Hogervorst van Forza! met een reactie. U hebt een onderwerp voor de tweede termijn, ik noteer hem na het onderwerp van de heer Zuyderwijk. Dan zie ik dat er verder geen reacties zijn. U wilt een nieuw onderwerp? Ik weet even niet wat u bedoelt. Tweede termijn, ja. Nee. Dan bent u daarna, ja. Mevrouw Linthorst, wilt u nog afronden? Dan geef ik u nu het woord.

Mevrouw LINTHORST: Ja, ik rond graag nog even af. Al met al wil ik het proces daarmee niet vertragen en dat vind ik ook een belangrijke, dat juist ook de portefeuillehouder heeft gezegd tempo te willen maken. De VVD ziet nog wat haken en ogen en ik dacht 'stel dat we er wel mee doorgaan, maar we het op die manier nog wat meer inbouwen'. Dus dank iedereen ook voor de verschillende inzichten, die neem ik mee en daar kom ik op terug.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan sluiten we dit onderwerp af en geef ik het woord aan de heer Zuyderwijk van GroenLinks om zijn onderwerp aan te kondigen.

De heer ZUYDERWIJK: Ja, dank u wel voorzitter. Dit college heeft geconstateerd dat wij de doelstelling van 2030 niet gaan halen. Het college voert uit, wij zetten de kaders en gaan over het geld. Ik zou graag van de collega's willen weten of zij net als GroenLinks zien dat wij extra stappen moeten zetten om dit doel te halen en dat wij onze portemonnee moeten trekken om dit te bewerkstelligen.

De VOORZITTER: Wie wil daarop reageren? Mevrouw Linthorst van de VVD.

Mevrouw LINTHORST: Natuurlijk gaan we met zijn allen voor de doelen die zijn gesteld, maar er zijn heel veel initiatieven, er zijn ondernemers die met verschillende ideeën komen en dat kan op allerlei vlakken, dat kan met 'hoe kunnen we regels versoepelen' et cetera, maar nee GroenLinks, we gaan niet direct de portemonnee trekken, er zijn meerdere wegen die naar Rome leiden.

De VOORZITTER: De heer Blom, CDA.

De heer BLOM: Ik kan op dit ogenblik ver met GroenLinks meegaan, maar de cijfers die in dit stuk staan praten over het jaar 2023. Misschien is het zinniger als we de wethouder vragen welk doel ze met dit beleid in 2030 wel gaat halen want dan kunnen we zeggen 'dat is zoveel minder dan de doelstelling' en dan kun je een afweging maken: we hebben er geld voor over om die doelstelling dan te overbruggen. Misschien weet de wethouder waar we in 2030 op uitkomen, maar ik weet niet of we die vraag op dit ogenblik kunnen stellen.

De VOORZITTER: Dat kan eigenlijk niet want het is de tweede termijn, maar u kunt wel een vraag van de heer Sulmann van GEZOND Haarlemmermeer verwachten.

De heer SULMANN: Misschien even richting de heer Blom, een extra vraag. Het is niet alleen wat de doelstelling zou kunnen worden, maar ook wat het dan gaat kosten. Stel we moeten naar twintig en we zitten op vijftien, wat kost het om op die twintig te komen? Dan kunnen we niet alleen kijken of we het dat geld ook echt waard vinden. Als toevoeging.

De VOORZITTER: Mijnheer Blom.

De heer BLOM: De heer Sulmann kan aardig in mijn ideeën kijken. Ja, zo werkt het een beetje. We willen best een keuze maken want we hadden natuurlijk gewoon € 18 miljoen over, dus ik kan niet zeggen dat we geen mogelijkheden hebben.

De VOORZITTER: Kijk. De heer Bier, D66. O sorry mijnheer Bier, de heer Zuyderwijk wil graag op de heer Blom reageren.

De heer ZUYDERWIJK: Ik heb hier al eerder een discussie met de heer Blom over gehad. Toen ging het over de Klimaatmonitor en toen hebben we ook vastgesteld dat we best wel achterlopen en dat wij stappen moeten zetten. Toen heb ik in de tweede termijn ook dit punt naar voren gebracht, moeten wij extra stappen zetten? Toen heb ik van alle collegepartijen gehoord dat we dit moeten doen en hebben we uiteindelijk een motie ingediend om het college te vragen te onderzoeken welke stappen moeten worden gezet om dit doel wel te halen maar toen heeft het CDA tegen gestemd. Ik wil graag horen waarom dit idee nu opnieuw wordt ingebracht.

De VOORZITTER: Mijnheer Blom.

De heer BLOM: Nou mijnheer Zuyderwijk, dan geef ik toe dat ik dan zat te slapen.

De VOORZITTER: Een heel eerlijk antwoord. Dan de heer Bier van D66.

De heer BIER: Ik ga eerst even in op het onderwerp dat door GroenLinks is ingebracht, wat gaan we doen met de doelstelling van 2030? Ik denk dat dit vooral belangrijk is in het kader van de doelstelling die we voor 2050 hebben en waar we nu staan. Volgens mij staat in het artikel dat we ongeveer acht jaar doorlooptijd hebben om echt tot implementatie over te gaan, tot wat het uiteindelijk wordt, of het dan full electric of warmtenetten en of dat diepe grond of oppervlaktewater wordt, de technologie staat nog voor niks en gaat heel erg veranderen. De raad kan nu nog een besluit nemen dat in 2030 enig effect kan hebben. Als we zeggen 'we kunnen het niet meer halen, laten we nu maar niks doen' dan ben je er in ieder geval niet en de verwachting is nu... We hebben nu 14% reductie van de CO_2-uitstoot en we willen naar 50% toe. Ik denk dat als we nu niets besluiten er ook geen uitzicht is om op 50% te komen of dat nou in 2030, 2033 of 2034 gebeurt.

De VOORZITTER: De heer Zuyderwijk heeft daar een vraag over, gaat uw gang.

De heer ZUYDERWIJK: Ik krijg een beetje de indruk dat het net lijkt of wij de doelstelling nu ineens niet willen halen en anders heb ik dat verkeerd geïnterpreteerd.

De VOORZITTER: Mijnheer Bier, kunt u hierin duidelijkheid scheppen?

De heer BIER: Ik hoop het. Ik meende de vraag te horen wat we gaan doen als we nu verwachten dat we 2030 niet halen. Volgens mij is een hele belangrijke voorwaarde dat wij als raad in de rol die wij hebben, besluiten om niet stil te gaan zitten omdat je anders alle zicht op het halen van zo'n doel kwijt bent en zeker als het bestuurlijk ongeveer acht jaar kost om er te komen. Ik vraag me af of alle maatregelen om te versnellen ook echt geld kosten als het vooral een bestuurlijke vertraging zou zijn.

De VOORZITTER: Ik wil eerst naar mevrouw Hussain, die heeft zich ook aangemeld, dan nog de heer Blom en dan ben ik weer bij u mijnheer Zuyderwijk om het onderwerp af te ronden. Mevrouw Hussain.

Mevrouw HUSSAIN: Ja voorzitter, dank u wel. Ik wil graag reageren op de stelling van GroenLinks. Een doel is iets waar men naar streeft, dus ik denk dat het heel mooi is dat het college een doel voor 2030 stelt. We vinden het niet direct een goed idee om daar direct de portemonnee voor te trekken. Wat we wel een goed idee vinden, is dat we tussentijds, richting 2030, kijken wat tussentijds de stand van zaken is. Als je merkt dat je het doel niet haalt dan zul je iets moeten doen, dan kom je in de actiestand. Wat ons betreft kijken we... Over vijf jaar moet het doel behaald zijn en over 2,5 jaar gaan we gewoon met zijn allen kijken waar we staan. Moeten we daarvoor dan de portemonnee trekken? Misschien, maar dan is het aan de raad om te besluiten of we dat uiteindelijk gaan doen. Uiteindelijk kun je niet richting 2030 zeggen 'we gaan nu kijken wat we moeten doen' want dan ben je eigenlijk wel te laat. Dus laten we in gesprek blijven en gewoon tijdig beslissen wat er op dit moment nodig is om die doelen te behalen.

De VOORZITTER: Mijnheer Blom en daarna gaan we naar de heer Zuyderwijk om het onderwerp af te ronden.

De heer BLOM: Er lopen natuurlijk genoeg projecten en ik heb er best wel moed op dat we misschien in de buurt van de doelstelling komen, maar we praten nog steeds over de doelstelling en uiteraard een resultaat of iets wat we gaan bereiken. Dat weten we niet zeker, dus het blijft een beetje in de ruimte hangen. Ik vind het gewoon een beetje moeilijk om hier zonder complete cijfers iets zinnigs over te zeggen.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Zuyderwijk, gaat u het onderwerp afronden.

De heer ZUYDERWIJK: Ja voorzitter. Ik moet eerlijk zeggen dat dit een beetje frustrerend debat is. Wij hebben net geconstateerd dat we de doelen niet halen, dat geeft college ook toe. Er wordt er wordt hier gezegd 'we doen al veel' of 'we zijn al met veel stappen bezig', maar dat heeft tot nu toe tot 14% reductie geleid. Natuurlijk hoeven niet alle stappen geld te kosten, maar ik mag hopen dat we wel allemaal inzien dat we extra stappen moeten zetten. Mijn vraag is of we die doelstellingen halen of daar in ieder geval in de buurt komen als onze portemonnee niet trekken. Mijn persoonlijke mening, onze persoonlijke mening als GroenLinks: wij denken dat niet. Dus wij zullen met een motie komen om nogmaals te vragen om te onderzoeken welke maatregelen moeten worden genomen om de doelstellingen te halen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Daarmee is dit onderwerp afgerond, ik heb al gezegd dat de heer Zuyderwijk zou afronden. Ik kreeg nog ingefluisterd dat u op korte termijn de Klimaat- en Energiemonitor kunt verwachten. Dan wil ik naar mevrouw Hogervorst van Forza! voor haar onderwerp.

Mevrouw HOGERVORST: Ja. Naast mijn bijdrage kwam ik op twee andere dingen die ik eigenlijk niet in het stuk kan terugvinden en wat ik eigenlijk misschien wel wil meegeven, en ik wil ook horen of mijn collega's het waardevol vinden om dat mee te geven, om dat nog aan de definitieve versie toe te voegen. We zien natuurlijk dat er aan best wel veel projecten wordt gewerkt, dat er best wel veel initiatieven zijn en dat brengt denk ik ook kosten met zich mee maar er staat nergens in het stuk hoeveel iets kost. Ik denk dat het ook wel waardevol is om te weten wat zo'n heel plan kost, we hoorden net dat we achter elke deur komen, bij woningen en bedrijven dus dat is vrij groot. Het tweede punt. Ik ga niet jouw onderwerp over participatie afpakken, maar ik zie wel dat er heel veel aan participatie wordt gedaan, er wordt met de wijken gepraat en dat soort dingen, maar ik mis een beetje of het draagvlak onder de inwoners is gemeten en of de inwoners niet zelf een inbreng hebben door middel van een enquête of zo met suggesties over hoe zij de Warmtevisie zien. Ik wil eigenlijk vragen wat jullie daarvan vinden.

De VOORZITTER: Wie wil daarop reageren? Mevrouw Hup en dan de heer Sulmann.

Mevrouw HUP: Dank u wel voorzitter. Er is al een evaluatie geweest en als het goed is weten we al wat de inwoners willen, maar ik denk dat we dat stuk misschien straks in de tweede termijn bij het onderwerp participatie kunnen bespreken.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Sulmann, GEZOND Haarlemmermeer.

De heer SULMANN: Ja, meer een puntje van orde. De vragen die u stelt, zijn sowieso voor u interessant maar ik heb het idee dat het meer een vraag is die het college zou kunnen beantwoorden: wat is het draagvlak, hoe meten we het draagvlak en wat zijn de kosten, wat gaat het kosten? Ik heb wel het idee dat het merendeel van de kosten voor onze gemeente en onze inwoners door het rijk worden betaald en ik heb ook het idee dat niet alle kosten bekend zijn. Het is in mijn beleving redelijk technisch en ik weet niet of de wethouder nog iets zou kunnen zeggen, maar dat ligt aan de voorzitter en als dat niet kan dan vind ik het lastig om hier iets zinnigs over te zeggen.

De VOORZITTER: Mijnheer Bier, D66.

De heer BIER: Om in te gaan op de laatste vraag van Forza! Ik denk dat onze inwoners, en dat is mijn bruinkoolbruine vermoeden, er helemaal nog niet zo mee bezig zijn, behalve als je vraagt 'ben je bang dat de gasprijs omhooggaat?' en ik denk dat dit wel het geval is. Ik denk ook dat onze inwoners in 2049 zullen zeggen 'waar was de politiek om ons te helpen om op tijd de warmtetransitie en energietransitie te hebben doorgemaakt?'. Ik denk dat het nog niet helemaal in beeld is als je het hen nu vraagt en ook dat we nog te weinig weten om het hen specifiek te vragen.

De VOORZITTER: De heer Klaassen van HAP.

De heer KLAASSEN: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, het stukje over wat het gaat kosten voor de wijken et cetera is natuurlijk ook wijkafhankelijk en ook van de plek waar het mogelijk is. Dat is een stukje input dat straks bij het stukje participatie terugkomt en dat zal ik vrij kort houden, maar er wordt bij de werkwijze Warmteprogramma gevraagd om input en participatie op wijkniveau, dus dan gaan we vanaf daar kijken. In het stuk staat ook wat de hele Warmtevisie/het Warmteprogramma gaat kosten, dus dat hebben we daarmee ook getackeld.

De VOORZITTER: Mevrouw Linthorst, VVD.

Mevrouw LINTHORST: Ik heb nog een aanvulling op die participatie. Als je terugkijkt naar de evaluatie dan wordt beschreven dat het draagvlak niet altijd even hoog is, je leest in de kadernota dat je de participatie onder andere doet om het draagvlak te vergroten en ik vind het wel belangrijk om daarna wel te meten hoe groot dat draagvlak is. Dat is het enige wat ik nog belangrijk vind, dat we dat ook wel… Niet participatie om daarmee het draagvlak af te tikken, maar dat je daarmee ook opnieuw kijkt hoe het ermee staat om bepaalde zaken vervolgens in actie om te zetten.

De VOORZITTER: Goed. Dan heb ik nog als laatste mevrouw Hup, die nog een nabrander heeft.

Mevrouw HUP: Ik wil nog even iets meegeven. Er wordt ingezet op werk met werk en het college zit hier bovenop, maar ik ben wel van mening dat de kosten eigenlijk pas bij een technische haalbaarheidstoets inzichtelijk worden. Nogmaals, dat weten we nu nog niet. Bent u dat met me eens?

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan zie ik verder niemand en dan wil ik dit onderwerp afronden. Mevrouw Hogervorst, aan u het laatste woord.

Mevrouw HOGERVORST: Ja. Het was ook meer bedoeld om op te halen hoe jullie erin staan en niet om aan het college te vragen hoe of wat. Over de kosten, we hebben natuurlijk al twee jaar aan de Warmteversie 1.0 gewerkt en daar is ook geen financieel overzicht of begroting van gegeven. Ik ben eigenlijk wel benieuwd of jullie helemaal niet zijn geïnteresseerd in wat het kost. Of het rijk het nou dekt of niet, het lijkt mij toch wel zinvol als we daar een update van krijgen want het staat niet in het stuk dat we toegestuurd hebben gekregen. Wat betreft de participatie kan ik me aansluiten bij u dat we continu blijven meten of het draagvlak hetzelfde is als eerder. Bij participatie zijn we als gemeente heel erg geneigd om een klip-en-klaar plan te presenteren en te vragen wat mensen daarvan vinden, maar het is ook belangrijk om te kijken welke andere suggesties mensen eventueel hebben. Dat was het.

De VOORZITTER: Ja, mijnheer Klaassen en mevrouw Hup. Omwille van de tijd een hele korte reactie.

De heer KLAASSEN: Dank u wel voorzitter. Ik wil aan mevrouw Hogervorst meegeven dat ik in mijn bijdrage ook al heb gezegd dat we juist de kaders moeten aangeven bij de start van de participatie, de wethouder heeft ook toegezegd dat we dat gaan doen, om aan de inwoners duidelijk te maken waar we nog over praten, waar kunnen ze nog over beslissen en bij wie moeten ze zijn op het moment dat het proces niet loopt zoals ze dat willen hebben? Die toezegging hebben we.

De VOORZITTER: Mevrouw Hup.

Mevrouw HUP: Dank u wel voorzitter. Als het goed is, staan de verwachte kosten in de begroting en ik wil nogmaals meegeven dat dit niet inclusief de onvoorziene kosten is. Daarin kan ik met u mee, dat baart ons ook zorgen.

De VOORZITTER: Goed, kan ik dit onderwerp afronden? Ik zie geknik. Dan wil ik naar het laatste onderwerp dat door de ChristenUnie-SGP, mevrouw Hup, wordt ingediend. Aan u het woord.

Mevrouw HUP: Dank u wel voorzitter. Speciaal voor HAP met bronvermelding. In het stuk wordt sterk ingezet op participatie, zie pagina 6 tot en met 8, maar tegelijkertijd worden al voorstellen voorbereid voor warmtenetten voordat bewoners en belanghebbenden überhaupt hun zienswijze op het Warmteprogramma kunnen geven. Dat was dus net mijn punt richting de PvdA, dit maakt participatie tot een papieren werkelijkheid. Als de richting al vastligt voordat het traject klaarligt dan is de inbreng van inwoners feitelijk te laat, dat is de zorg van onze fractie. Kan ik jullie nu genoeg meenemen in mijn zorg of hebben jullie nu zoiets van 'dat loopt echt wel los'? Dat is eigenlijk nog wel even een vraag die ik heb.

De VOORZITTER: Mevrouw Hussain PvdA, dan de heer Klaassen.

Mevrouw HUSSAIN: Ja, voorzitter dank u wel. Ik denk dat mevrouw Hup en ik hetzelfde willen, bedoelen en denken, maar dat we het iets anders verwoorden. Als ik me het stuk goed kan herinneren, is participatie een van de begrippen en onderwerpen die het meest in het stuk voorkomen. Wat ons betreft, dat heb ik ook vaker aangegeven, is dat het belangrijkste in dit hele Warmteprogramma en de energietransitie want hoe gaan we inwoners meenemen als we helemaal niet weten wat ze willen, hoe ze dat willen gaan doen en hoe ze dat financieel voor elkaar kunnen krijgen. We zien in de werkelijkheid echt al dat een deel wel heeft kunnen overgaan, een deel dat niet kan en een deel dat niet wil of de mogelijkheden niet heeft. Wat ons betreft gaan we daar vol op inzetten. Als ik het stuk goed lees, en ik

heb ook duidelijk die toezegging van de portefeuillehouder gekregen, gaan we daarop inzetten en worden wij als raad tussentijds geïnformeerd over hoe dat participatieproces eruitziet, wat de uitwerking daarvan is en wat onze inwoners eigenlijk vinden, willen en denken. Het mooie aan zo'n programma, richting die doelen, 2030 en 2050, is dat wij als raad de mogelijkheid hebben om daar nog in te sturen. Wat ons betreft gaan wij daar dan ook de lead in nemen want dat is uiteindelijk onze rol. Of het nou kaderstellen, controleren of wat dan ook is, we zitten hier voor de inwoner. Wij gaan naar hen luisteren, we gaan ophalen wat belangrijk is en daar gaan we iets mee doen. Daarbij wil ik het eigenlijk laten. Dat is volgens mij ook de essentie, maar dat zou in dit stuk het participatieproces moeten zijn.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Klaassen, HAP.

De heer KLAASSEN: Ja voorzitter dank u wel. Ik vind het mooi om te horen dat de ChristenUnie-SGP ons ook als bronvermelding ziet en ook de pagina's aangeeft. Voorzitter, u kunt zien dat waar wij nu over praten het raadsvoorstel Conceptkadernota is en dat de conceptkadernota straks na participatie wordt vastgesteld in een definitieve kader. Als mevrouw Hup op pagina 5 had gekeken dan had ze gezien dat daar ook staat dat online participatie, professionele partners et cetera, et cetera de conceptkadernota ter inzage kunnen zien en dat hij daarna pas door ons als gemeenteraad wordt vastgesteld. Dus er komt nog participatie over dit stuk, we geven alleen een concept mee zodat mensen weten waar het over gaat, alles ligt in die zin nog open. Ik heb ook aan de portefeuillehouder gevraagd om duidelijk de kaders en de begrippen aan te geven op het moment dat we gaan participeren, zodat het voor iedereen behapbaar is, om duidelijkheid te verschaffen over waar het over gaat en uiteindelijk ook bij wie ze kunnen aankloppen als ze het er niet mee eens en ze een zienswijze of wat dan ook…. In ieder geval bij de partijen aankloppen als er zaken in zijn geslipt waar ze het niet mee zijn.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Bier, D66. O, u wilt reageren?

Mevrouw LINTHORST: De heer Bier mag ook eerst.

De VOORZITTER: Dan de heer Bier en daarna mevrouw Linthorst.

De heer BIER: Ik ga niet zeggen 'het zal wel loslopen' en zeker niet bij zoiets belangrijks als participatie, maar ik denk wel dat het een beetje los gaat lopen. Ik ben eigenlijk wel heel blij dat er intussen initiatieven zijn waarin bedrijven met een datacentrum samenwerken om warmte uit te wisselen, waarin een gemeentehuis met een waterkrachtcentrale wordt gebouwd en dat sommige scholen daarmee bezig zijn, misschien zijn er zelfs wel wijken die eraan denken. In ieder geval komen er in de nieuwe wijken die we bouwen energieneutrale huizen. Daar wordt ervaring opgedaan waarvan we goed gebruik kunnen maken en waar we, heel simpel gezegd, over acht jaar profijt van hebben.

De VOORZITTER: Dank u. Mevrouw Linthorst, VVD.

Mevrouw LINTHORST: Ik kan me helemaal vinden in wat HAP net benoemde over die hapklare informatie en ik ben blij dat in het voorstel ook staat dat er een praktische website, gewoon een duidelijke website, wordt gemaakt. Ik denk dat het heel belangrijk is dat je daar de informatie kunt vinden in combinatie met dat de conceptkadernota ter inzage ligt en dat dit ook heel praktisch voor mensen wordt gemaakt: wat kan ik daar dan van vinden en heb ik ook een moment om mijn mening daarover te geven?

De VOORZITTER: Dank u. De heer Sulmann, GEZOND Haarlemmermeer.

De heer SULMANN: Dank u wel voorzitter. Als antwoord op de vraag van mevrouw Hup: los.

De VOORZITTER: Ik zie dat niemand meer reageert en dan vraag ik aan mevrouw Hup om het onderwerp af te ronden.

Mevrouw HUP: Dank u wel voorzitter. Dank aan iedereen voor zijn input. Ik laat het nog niet los, dat komt zo. Nog even een reactie op HAP. Ik heb niet gezegd dat HAP een bron voor ons is, maar ik zei 'speciaal voor HAP input met bronvermelding'. Ik denk dat u mijn strekking niet helemaal begreep. Met hoe de participatie nu is ingericht, voorzien wij dat de gemeente niet kan garanderen dat bewoners uiteindelijk niet worden geconfronteerd met een techniek die achteraf toch niet haalbaar blijkt te zijn en deze inwoners met kosten worden geconfronteerd die op voorhand niet werden verwacht. Dat is en blijft ons zorg want alle keuzes leiden uiteindelijk tot extra geld, dat hoeft niet en we blijven natuurlijk hoopvol naar de toekomst uitzien. Voor nu laten we het dan maar even los.

De VOORZITTER: Goed, dan zijn er nog vijf minuten over. Heeft iemand nog iets in te brengen of laten we deze sessie los? Ik denk het laatste. Goed, dan concluderen we dat het raadsvoorstel voldoende is besproken en klaar is voor besluitvorming bij het raadsplein van 12 juni a.s. Ik dank u voor uw aanwezigheid en wens u een fijne avond. De sessie is gesloten.